

Van IUDAES gheborste ende sine doot

HEt gheueil in HERODES tijden des coninx ende in PYLATUS tijt des baelius dat een man was in IUDEA gheboren huten gheslachte van IUDEA die gheheeten was RUBEM hi hadde een wijf die hiet CYBORIA ende hi was eens nachts wettelic met hare ende als so in slape was doe quam hare te voren wonderlike dinghen ende doe so wart ontwaken verzuchte soe onsoete ende weende zeere als die haer duchte dat haer yet mochte messien doe seide haer man te hare mi wondert vtermaten zeere wat zeericheden di heuet beroert doe seide so als wi waren vergadert wettelic du ende ic so sach ic in minen drome dat ic soude baren een kint dat soude vuldoen die quaetheit van den IODEN doe so andwoerde RUBEM te zinen wiue die quade gheest heeft di dit gheseit of dijn ghedochte heeft dit vorsien ende verclaert soe sprac onse volc sal werden ghedestruuert bi hem ende RUBEM wart beuaen met groeten wondre ende seide dit es een quaet dinc want men eist niet sculdich te vertreckene also als ic wane du best metten duuele soe zwoer dat also soude ghefallen als soe hadde gheseit ende soe ontbeidde met groeter vreesen dien tijt van haerre baringhen als die tijt quam doe wart van hare gheboren een cnapelin kint doe so wart die vader begrepen met

Over de geboorte van Judas en zijn dood.

HEt gebeurde ten tijde van koning Herodes, toen Pilatus baljuw was, dat er in Judea een man leefde, die geboren was uit het geslacht Juda, geheten Ruben. Hij was gehuwd met een vrouw die Ciboria heette. Op een nacht vervulde hij zijn huwelijksplicht, en nadat zijn vrouw in slaap gevallen was, zag zij (in haar slaap) hele vreemde dingen, en toen zij wakker werd, was zij zeer van streek en moest zij erg huilen, omdat zij bang was dat haar een ongeluk zou overkomen. Haar man zei toen tegen haar: "Het is mij een raadsel waar jij last van hebt." Toen zei zij: "Toen wij onze huwelijksplicht vervulden zag ik in een droom dat ik een kind zou baren dat de slechtheid van het Joodse volk zou waarmaken." Daarop antwoordde Ruben zijn vrouw: "Of de duivel heeft je dit verteld of je hebt een voorspellende droom gehad" Zij zei: "Ons volk zal door hem vernietigd worden." Ruben was verbijsterd en zei: "Wat jij zegt is te erg voor woorden. Volgens mij ben je door de duivel bezeten." Maar zij bleef volhouden dat het zou gebeuren zoals zij gezegd had, en zij wachtte in angst en beven op de dag waarop zij zou bevallen. Toen die dag kwam, beviel zij van een jongetje.

De vader sloeg de angst om het hart. Zijn kind doden leek

groeter vreesen [213va] want het dochte hem quaet dat hi soude dooden zijn kint ende oec so docht hem quaet dat ment soude laten te liue die soude doen so vele quaets doe so wart hi in rade dat hi soude doen maken een coruekijn van weden ende daer in soude dat kint legghen ende werpent in die zee dit wart ghedaen doe so verdreef dat kint an een eylant dat was gheheeten SCARIOOT daer af quam hem die name dat hi hiet IUDAES SCARIOT doe quam daer die coninghinne van dien lande spelen vp die zee met haren camerwiuen doe sach so dat coruekin zwemmen vp die zee doe so lieper toe eene cameriere ende sacher in ligghen een kint ende so seide te haerre vrouwen dat het ware eens conincs kint ende naemt huter vloet ende droucht haerre rauwen der coninghinnen ende so besach neerrenstelike dat kint ende seide haddic dustane een kint sone soudic niet durren deruen mijns conincs rijken doe daden die camerieren gheent kint voestren ende die niemare brac huut dat die coninghinne hadde een kint doe soe verblijdde haer volc dor des lants wille ende cortelike daer naer so ontfinc de coninghinne een wettelic kint also dese twee [s]peelden te gadre in haerre Ioncheden doe dede IUDAES dicken weenen der coninghinnen kint doe so veronwerde de coninghinne IUDAES want so wiste wel dat haer

hem een misdaad, maar het leek hem ook een misdaad om het kind in leven te laten als het zo veel kwaad zou doen.

Uiteindelijk besloot hij van wilgentenen een mandje te vlechten, daarin het kind te leggen en dat in zee te zetten. Zo gezegd zo gedaan. Het kind dreef naar een eiland dat Scariot heette, en daaraan ontleende hij zijn naam Judas Iscariot.

De koningin van het eiland maakte daar met haar kamervrouwen een strandwandeling en zag het mandje op de golven drijven. Een kamervrouw liep erop af en zag dat er een kind in lag. Zij zei tegen haar vorstin dat het een koningskind was, haalde het uit het water en droeg het naar de koningin, tot haar ongeluk. De koningin bekeek het kind aandachtig en zei: "Als ik zo'n kind zou hebben dan hoefde ik er niet voor te vrezen dat ik mijn koninkrijk zou verliezen."

De kamervrouwen brachten het kind naar een voedster en het bericht ging rond dat de koningin een kind gekregen had. Haar onderdanen waren verheugd omdat dat goed was voor het land.

Kort daarop raakte de koningin zwanger van een echtelijk kind. Toen deze twee in hun kindertijd met elkaar speelden maakte Judas het kind van de koningin voortdurend aan het huilen. De koningin kreeg een hekel aan Judas, ook omdat

kint niet ne was ten laetsten so quaemt hute dat IUDAS was een vondelinc doe so scaemde hem IUDAS ende doodde der coninghinnen kint stillekine doe so ontsach hem IUDAS dat hi soude verliesen zijn lijf omme die daet doe soe quam hi an lieden die wilden [213vb] te IHERUSALEM omme daer te voerne tribuut ende IUDAES voer mede als hi quam te IHERUSALEM so ghinc hi te PYLATUS houe die te dien tijden was bailiu in IHERUSALEM doe onthiltene PYLATUS ende cortelike daer naer so was hi ghemaect meester van PYLATUS houe vp eenen tijt so stont PYLATUS voer sine zale ende sach teenen boemgaerde waert ende daer so sach hi eene vrucht die hi begherde vtermaten zeere doe so riep hi IUDASE te hem ende seide ne hebbic niet van gheenre vrucht ic sterue doe so ghinc IUDAES te ghenen boemgaerde ende nam van dier vrucht doe so quam daer ieghen RUBEM dies die vrucht was ende scalt ieghen IUDASE doe so slouch IUDAES RUBEM in den hals met eenen steene dat hire omme staerf die dach te ghinc die nacht quam ende RUBEM was vonden doot doe so waendemen wel dat hi hadde ghestoruen gayliken doe nam PYLATUS RUBEMS wijf ende gafse IUDASE te lone omme die daet die hi dede doe wart die brulocht ghedaen ende als si te bedde waren so versuchte CYBORIA van rauwen doe vraechde haer IUDAES waer omme

het geen kind van haar was, en zo kwam het te langen leste uit dat hij (maar) een vondeling was.

Judas voelde zich vernederd, doodde in het geheim het kind van de koningin, en vreesde vervolgens om zijn leven na het plegen van deze misdaad. Hij ontmoette zeelieden die naar Jeruzalem wilden varen om daar belastinggeld af te dragen, en Judas voer met hen mee.

In Jeruzalem aangekomen ging hij naar het hof van Pilatus die toen baljuw van Jeruzalem was. Pilatus nam in dienst en binnen de kortste tijd kreeg hij de leiding over de hofhouding.

Op een dag stond Pilatus buiten voor zijn paleis en keek naar een boomgaard. Daar zag hij een vrucht en kreeg daar enorm trek in. Hij riep Judas bij zich en zei: 'Ik ga dood als ik niet van die vrucht kan eten.'

Judas ging naar de boomgaard en plukte die vrucht. Ruben, wiens boomgaard het was, kwam op Judas af en schold hem uit. Judas pakte een steen en sloeg Ruben daarmee in zijn nek, zodat hij daar (later) aan doodging.

De dag verstreek en het werd nacht, Ruben werd dood gevonden, en men dacht dat hij aan een beroerte gestorven was. Als beloning voor zijn daad gaf Pilatus de vrouw van Ruben aan Judas. De bruiloft werd gevierd en toen zij 's avonds in bed lagen klaagde Cyboria haar verdriet. Judas vroeg haar waarom zij

so *versuchte* soe andwoerde ic
verdranc mijn kint in de zee *ende*
ic vant *minen* man doot *gaylic* nu
so hebbic *eenen* man bouen
minen wille dat deert mi bouen
alle dinc *doe* *verhoerde* wel
IUDAES dat *hem* gheuallen ware
dese dinc *ende* dat hi hadde
ziere moeder te wiue *hier omme*
so wilde hi penitencie doen bi
den rade van ziere moeder *doe*
so wart hi IHESUS disciple *ende*
drouch die bor[214ra]se *ende* hi
stal die aelmoessene diemen gaf
den apostelen *dese* vercochte
onsen heere *omme .xxx.*
seluerine penninghe in dien
temple *ende* als hi ansach dat hi
den onnoeselen hadde vercocht
doe warp hi die .xxx. seluerine
voer der Ioden voeten *ende*
ghinc hem seluen verhanghen
ende daer hi hinc so spleet hi in
die middewaert dat was sijn
hende

klaagde, en zei antwoordde: “Ik
heb mijn kind in zee verdrongen,
mijn man heb ik plotseling dood
gevonden, en nu heb ik tegen
mijn wil een man gekregen, en
dat vind ik nog het allerergste...”

Toen begreep Judas wat
hem overkomen was, en dat hij
zijn moeder als vrouw had.
Hiervoor wilde hij boete doen.
Op advies van zijn moeder werd
hij een leerling van Jezus en
droeg hij de geldbuidel, en hij
stal van de aalmoezen die aan de
apostelen gegeven werden.

Hij verkocht Onze Heer in
de Tempel voor dertig zilveren
munten, en toen hij inzag dat hij
de Onschuldige verkocht had,
toen wierp hij de dertig zilveren
munten voor de voeten van de
Joden en ging hij zich verhangen.
En nadat hij zich opgehangen
had, barstte zijn romp verticaal
open, en dat was zijn einde.